

Smo pri nas zares imuni?

Prejšnji teden je pod streli zločinskih brigadistov padel v Genovi sindikalist in komunist Guido Rossa, ta teden pa je v Torinu postal njihova žrtev sodnik Emilio Alessandrini. Dnevni tisk v Italiji sploh ne more več niti beležiti vseh primerov političnega nasilja, saj ne mine dan, da ne bi prišlo v raznih, zlasti velikih mestih do kakega atentata.

Tudi najbolj preprost človek se spričo vala terorja, ki kot klešče oklepa državo, najprej sprašuje, kako je mogoče, da oblasti, ki so dolžne skrbeti za red in varnost državljanov, ne morejo v večini primerov odkriti teroristov in jih izročiti roki pravice. Nemoč varnostnih sil je naravnost porazna, kar ima prav gotovo za posledico, da postajajo zločinci in njihovi dejanski gospodarji še bolj predrzni. Glede na vse, kar se dogaja, se tudi med poštenimi, iskreno demokratičnimi ljudmi poraja občutek, kot da bi neka nevidna, naravnost diabolčna roka natančno načrtovala in vodila teroristične akcije. In prav ta občutek, ki ga pristojne oblasti nikakor ne preganjajo v zadostni meri, lahko ima na daljši rok najhujše posledice, kajti gorje, če bi nekega dne večina ljudi izgubila vero ter zaupanje v demokracijo in njene institucije! To bi bilo pravo pravcato zmagoslavje rdečih brigadistov in vseh ostalih tipov njihove maže.

Jasno je, da bi odgovorne politične sile lahko marsikaj učinkovitejšega naredile v korist odločnega ter vztrajnega boja zoper terorizem. Sodni in policijski oblasti bi morale predvsem nuditi primerna sredstva za opravljanje njihove dolžnosti. Vse to pa se žal ne dogaja, saj smo med drugim še vedno priča naravnost pogubnemu, da ne rečemo neumnemu, tekmovanju med posameznimi varnostnimi zbori, od česar imajo korist le nasprotniki demokracije, rdeči brigadisti in drugi kriminalci.

Toda boj proti terorizmu se ne more učinkovito voditi le s policijo in orožniki. Treba je tudi odpraviti korenine tega zla, ki zajemajo svoj humus predvsem v določenih slojih današnje družbe, v tistih slojih, ki so tako po svoji miselnosti kot tudi po svojem vsakdanjem življenju pokazali, da so dejansko že vrnili v barbarstvo.

Našim krajem je, hvala Bogu, za sedaj prihranjeno gorje, ki ga morajo prestajati družine padlih pod streli zločinskih atentatorjev. Ni pa nikjer zapisano, da se kaj takega ne bo moglo pri nas nikoli zgoditi. Ko izražamo solidarnost sorodnikom vseh žrtev političnega nasilja v državi, je prav, da tudi sami globlje razmišljamo o tem dogajanju ter se zlasti moralno pripravljamo na bližnjo prihodnost, ki utegne biti neprijetna tudi za nas.

ANDREOTTIJEVA VLADA ODSTOPILA - KAJ ZDAJ?

V poslanski zbornici je torej že padla dokončna odločitev. Andreottijeva vlada, ki so jo od lanskega 16. marca, se pravi od ugrabitve predsednika Krščanske demokracije Al-da Mora, podpirali krščanski demokrati, komunisti, socialisti, socialdemokrati in republikanci, je odstopila in zdaj so že v teku posveti za sestavo nove vlade in seveda tudi nove parlamentarne večine.

Voditelj komunistične poslanske skupine Natta je v svojem govoru obrazložil sklep svoje stranke, da izstopi iz dosedanje koalicije, pri čemer je naglasil, da je za ta sklep v resnici odgovorna Krščanska demokracija, ki ni izpolnjevala sprejetih obveznosti. Na ta izvajanja je takoj odgovoril voditelj demokristjanske poslanske skupine Galloni in jih odločno zavrnil, češ da so razlogi, ki jih navajajo komunisti za razbitje dosedanega političnega zavezništva, šibki in v bistvu neutemeljeni.

Prav gotovo ustreza resnici Gallonijeva ugotovitev, da so komunisti prvič po vojni prevzeli nase odgovornost za krizo vlade. Če se odločili za tak korak, pomeni, da imajo svoje razloge, ki pa po vsej verjetnosti niso samo tisti, ki jih je v poslanski zbornici navajal njihov predstavnik Natta. Odločilno je bilo najbrž dejstvo, da so Berlinguer in njegovi najožji sodelavci ugotovili, da ima partija od svojega dosedanega razmerja do vlade in ostalih zaveznikov znotraj koalicije, v strogo strankarskem pogledu, škodo, ki bi se utegnila še povečati, če bi parlament odobril Pandolfijevo gospodarsko triletko. Na dlani je namreč, da njeno izvajanje nikakor ni in tudi ne more biti popularno, saj italijanske ljudske množice — morda v določenih pogledih tudi upravičeno — nerade poslušajo pridig o varčevanju, žrtvah, odpovedih in podobnem. Če bi komunisti ostali zvesti dosedanjemu zavezništvu v parlamentu, pa bi bili neposredno odgovorni

za vsebino gospodarske triletke in posredno tudi za njeno izvajanje.

To bi gotovo še bolj zaostrilo odnose med KPI in skupinami ter skupinicami, ki so na njeni levi in od katerih je partija že imela volilno škodo, saj so te skupine in skupinice dokazale, da uživajo določeno simpatijo med konservativno komunistično bazo. Na sklep o izstopu iz parlamentarne večine pa je po vsej verjetnosti vplival tudi novi veter, ki veje v socialistični stranki, potem ko se je po kongresu v Torinu utrdilo Craxijevo tajništvo. Berlinguer in njegovi sodelavci so prav gotovo opazili, da Craxijeva politika pridobiva pristaše v tistih meščanskih slojih, ki so na volitvah leta 1976 in še prej podprli komunistične kandidatne liste, in sicer ne toliko iz prepričanja o pravilnosti partijske politične linije, temveč predvsem iz protesta zoper 30-letno demokristjansko vladavino, ki je večkrat preočitno kazala značilnost »režima«. Kot vse kaže, obstaja v zadnjem času težnja, da ti sloji postopno prehajajo na pozicije Craxijeve socialistične stranke.

Tretji — in prav gotovo ne zadnji — razlog, da so se komunisti odločili za razbitje zavezništva z demokristjani in ostalimi strankami dosedanje parlamentarne večine, je treba po našem iskati v vrstah treh glavnih sindikalnih organizacij (CGIL, CISL in UIL), ki se v svoji temeljni politiki čedalje bolj odmikajo od glavnih smernic, začrtanih na zasedanju v rimski kongresni palači, in ki prav tako kot partija imajo velike težave s svojo bazo. Razvoj dogodkov v zadnjih mesecih je namreč zgovorno dokazal, da se vedno bolj uveljavljajo tako imenovani avtonomni sindikati, kar pomeni, da marsikateri delavec ni in noče biti več poslušen svoji stari sindikalni organizaciji. V takih okoliščinah pa bi bilo na-
(Dalje na 7. strani)

Kaj je za Homeinijem?

Kot že v primeru Kambodže, se tudi v primeru Irana kaže velika zmedenost in nepoučenost zahodnega javnega mnenja, predvsem pa tiskovnih agencij in odgovornih politikov. Tiskovne agencije ne vedo poročati drugega kakor o krvavih nemirih in koliko je mrtvih, pri čemer dobivajo informacije očitno samo od ljudi na cesti, zlasti od demonstrantov in so zato številke smrtnih žrtev gotovo zelo pretirane, za kar je dokaz dejstvo, da skoro ne slišimo o ranjenih. Znano je, da vsak

strel ne zadene smrtno in če bi bilo vsak dan res na desetine mrtvih, bi moralo biti vsaj trikrat ali štirikrat več ranjenih. Bolnišnice bi jih morale biti polne. A o tem ne javijo agencije niti besede. Vsak strel zadene menda smrtno. Toda če bi iranska vojska res tako točno zadevala, bi najbrž že davno ne bilo nobene-ga demonstranta na cestah. Tako pa si upajo prav v največjo bližino vojakov in jim pred nosom zažigajo avte in drugo.

RADIO TRST A

□ NEDELJA, 4. februarja, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro po naše; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Nediški zvon, oddaja o Benciji; 10.30 Danes obiščemo...; 11.00 Kratka poročila; 11.05 Mladinski oder: »Potovanje naše Jelice« (Josip Vandot - Tinka Čelan); 11.35 Nabožna glasba; 12.00 Poročila; 12.15 Glasba po željah; 13.00 Ljudje pred mikrofonom; 13.20 Poslušajmo spet; 14.00 Kratka poročila; 15.00 Šport in glasba; 19.00 Poročila.

□ PONEDELJEK, 5. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Jutranji almanah; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Mozaik melodij in ritmov; 9.30 Vroč svinec; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 To je bila zabava; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Radi smo jih poslušali; 12.00 Kdo je na vrsti?; 12.20 Vesela glasba; 13.00 Poročila; 13.15 Slovenski samospevi; 13.30 Socialna problematika; 14.00 Novice; 14.10 Kulturna beležnica; 14.20 Glasbeni ping pong; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Žive povestice; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Čas in družba; 18.20 Za ljubitelje operne glasbe; 19.00 Poročila.

□ TOREK, 6. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Ženska stran neba; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Mozaik melodij in ritmov; 9.30 Filološki utrinki; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Radio za šole: Oddaja za otroški vrtec; 10.15 Koncert sredi jutra; 11.00 A. J. Cronin: »Angeli noči«; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Z glasbo po svetu; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 Literarni utrinki; 14.20 Od prvih uspehov do danes; 15.00 Mladi izvajalci; 15.30 Kratka poročila; 15.35 Poglejmo v izložbo plošč; 16.30 Čudoviti otroški svet; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Slovenska književnost v Italiji; 18.20 Za ljubitelje operne glasbe; 19.00 Poročila.

□ SREDA, 7. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Koder teče, ondod moči; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Mozaik melodij in ritmov; 9.30 Kaj nam pomenijo danes?; 9.40 Iz zborovske zakladnice; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 10.45 Radio za šole: Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.00 Ljudje in dogodki; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Vam ugaja jazz?; 12.00 Zafkrkon; 13.00 Poročila; 13.15 Naši zbori; 14.00 Novice; 14.10 Mladi pisci; 14.20 Ključne Trst 31065; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Otroci pojo; 17.00 Kratka poročila.

□ ČETRTEK, 8. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Jutranji almanah; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Mozaik melodij in ritmov; 9.30 Disco music; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 10.45 Radio za šole: Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole; 11.05 A. J. Cronin: »Angeli noči«; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Iz revij in glasbenih komedij; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska revija »Cecilijanka 1978«; 13.45 Gospodarska društva v deželi; 14.00 Novice iz Furlanije - Julijske krajine; 14.10 Danes bomo govorili o...; 14.30 Glasbene oblike in izrazi; 15.30 Kratka poročila; 15.35 Priročnik lahke glasbe; 16.30 Kje je napaka?; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Slovenski govori na Tržaškem.

□ PETEK, 9. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Ženska stran neba; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Mozaik melodij in ritmov; 9.30 Petkova glosa; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 10.30 Jezik za zobe!; 11.00 Radio za šole: Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Z lestvice najpopularnejših motivov 1978; 12.00 V starih časih; 12.30 Iz opernih partitur; 13.00 Poročila; 13.15 Z revije »Primorska poje 1978«; 14.00 Novice; 14.10 Mladi znanstveni raziskovalci; 15.00 Jugotonov express; 15.30 Kratka poročila; 15.35 Zgodovina rock in pop glasbe; 16.30 Otroški vrtljak; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba: ob uprizoritvi Smareglieve opere »Abisso« v tržaškem gledališču Verdi; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Kulturni dogodki; 19.00 Poročila.

□ SOBOTA, 10. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Radijski trim; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Kulturno pismo; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Z jugoslovanskimi pevci in ansambli; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Na goriškem valu; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Pa se slis!; 14.00 Novice; 14.10 Slovenske poveljne revije v Italiji; 14.30 Vse lépo, vaš Peter!; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Odprimo knjigo pravljic.

Kaj je za Homeinijem?

■ nadaljevanje s 1. strani

V oči pade tudi dejstvo, da nam kažejo televizijski posnetki samo manjše skupine po večini zelo mladih demonstrantov. Med njimi ni ne žensk in ne resnično odraslih, kaj šele starejših ljudi. To nas živo spominja na demonstracije mladih skrajnih desničarjev, fašistov in drugih v Trstu proti zaveznikom oz. proti razdelitvi Tržaškega ozemlja leta 1953. Tolpa kakih 150-250 pobalnikov je terorizirala celo mesto, ustavila tramvajski promet itd. Podobno mora biti danes v Iranu. Nikjer ni videti »ljudstva«, »mas«, ki demonstrirajo proti šahovemu režimu, ampak samo manjše skupine, ki manevrirajo po cestah in se brzih nog spustijo v beg, kadar je treba, ter mečejo kamne in drugo na vojake, izzivajoč in hkrati zanašajoč se, da ne bodo reagirali. Vsaka smrtna žrtev pa je seveda skrajno dobrodošla Homeiniju, ki ščuva k nemiru iz svojega udobnega pariškega zavetišča, ki mu ga financirajo nabirke med njegovimi »verniki« v Iranu in mogoče še kdo.

Šah je bil avtokrat, tudi sanjač, ki je hotel z močno roko dvigniti Iran na raven moderne civilizacije in napraviti iz njega močno industrijsko državo s pomočjo dohodkov iz petroleja. Upal je, da bo lahko postala Perzija industrijska, pa tudi vojaška velesila. Svoj čas smo v našem listu opozorili na zmotnost teh pričakovanj, kajti za hiter napredek v tehnološkem pogledu je potrebno najprej izobraženo ljudstvo, izobraženi in izšolani delavci, tehniki in inženirji, pa tudi razvita kultura in znanost. Vsega tega pa Perzija nima. Tako je začel šah v svojih iluzijah zidati pravzaprav hišo od strehe navzdol. Ker se mu je mudilo, pa gotovo tudi še iz drugih vzrokov, ni imel potrpljenja z opozicijo. Ni je prijemal z rokavicami, vendar pa tudi ni bil tak tiran in ne tak razvratnež, kot bi ga hoteli danes nekateri prikazati. Iranski študentje v tujini so se z vsjo silo in javno zaganjali vanj in v njegovo vladavino, delili po cestah velemest, kjer so študirali, letake proti njemu in demonstrirali, prirejali tiskovne konference itd., toda potem so mirno šli na počitnice domov in nihče jim ni skrivil lasu. Od doma jim je redno dotekal denar za štipendije. Kaj bi se zgodilo s študenti drugih, npr. vzhodnih držav, če bi delali isto in šli potem domov na počitnice?

Res, da je precej brezobzirno — brezobzirno za šiitske verske tradicije — izvajal reforme in skušal med drugim pripraviti iranski ženski svet, da bi odvrget »feredže« (pokrivala za obraz). Mnoge ženske, velika večina, so se temu rade podvrgele in bolj prosto zadihale. Nastopil je proti mnogoženstvu in še proti marsičemu, kar je ostalo iz srednjega veka. Toda s tem si je nakopal besno sovraštvo fanatičnih muslimanskih — šiitskih — duhovnikov in drugih konservativnih krogov. V napredku so videli nevarnost za »vero«. Zanje je mohamedanska vera neločljivo povezana z razmerami srednjega veka. Simbol vsega tega besa pa je bil in je tudi danes Homeini. Pred 15 leti je šel iz protesta proti šahovim reformam v prostovoljno pregnanstvo in tam naprej kahal svojo besno jezo nanj. Vsaka šahova politična napaka in vsak njegov korak naprej v pogledu tehnologije in »potrošništva« sta mu dala nov argument za sovraštvo in hujskanje. Vendar pa ni mogoče reči, da ima Homeini za seboj zares iransko ljudstvo. Za seboj ima

morda najbolj zaostale plasti na podeželju, ki niso bile deležne dosedanjega napredka, ker ga niso bile sposobne sprejemati, in pa po nekaj tisoč ali deset tisoč sfanatiziranih največ še ne doraslih in komaj doraslih muslimanskih aktivistov po mestih, sodrigo, ki uživa v požiganju in ropanju bank, trgovin, avtov, javnih plospov in drugega ter ji gre predvsem za puštojenje, brezdelje v kaotični situaciji, ko ni ne pouka ne dela in vlada »splošna stavka«, in za spektakel. In pa seveda fanatične muslimanske duhovnike, ki bi radi porinili Iran nazaj v srednji vek.

Trenutno še ne vemo, ali se bo Homeini zares vrnil ali ne, kajti kljub izzivalnim in strašno pogumnim izjavam le veliko da na svojo varnost. A tudi če se vrne in se mu ne bo nič zgodilo, kar je verjetno: kakšno alternativo lahko nudi Iranu? Niti glede gospodarstva niti glede reform in noiranje ter zunanje politike nima nobenega programa. Njegov program je »islamska republika«, katere ustava bo »koran«. Toda to pomeni dejansko vrnitev v srednji vek, sekanje glav in rok v sodstvu, mnogoženstvo, muslimansko teokracijo, zapostavljanje žensk, diktaturo šiitskih duhovnikov, v bistvu nazadnjaštvo, verski fanatizem, revščino in nered. Ni jasno, kakšno politiko bo zavzel do Zahoda, katerega skuša že zdaj izsiljevati z grožnjami o zaporu petroleja, ali do Vzhoda, kateremu njegov v bistvu rasistični in skrajno desničarski režim ne bo mogel biti pogodu, tudi če se zdi, da zdaj s simpatijo gleda na Homeinija, ker hoče zrušiti zahodnjaško usmerjenega šaha.

Zahodni državniki pa ne vedo, kaj bi. Ne upajo odločno podpreti šaha, čeprav so ga prej v upanju na trgovinske dobičke spodbujali v njegovih sanjarjih o novi veličini Irana kot velesile. Nočejo se zameriti verjetnemu zmogavcu Homeiniju (tipično je zadržanje Francije). Po drugi strani pa spet ne morejo odbravati skrajno nazadnjaškega in fanatičnega zadržanja tega verskega fanatika, ki brezobzirno pošilja demonstrante pred puške in si kuje politični (pa tudi denarni) kapital iz smrtnih žrtev ter kaže mržnjo do Zahoda.

Tako je Iran brez realnih alternativ: ali nadaljevanje šahovega režima, ki pa je, kot se zdi, že hudo omajan, ali vrnitev v srednji vek. Demokratične, napredne alternative ni, kot je ni v Kambodži, kjer se je Zahod zaradi dosledne blokavske politike in iz simpatije do Kitajske odločil za krvosesa Pol Pota.

STAVKA NA SLOVENSKIH ŠOLAH

Zaradi nesprejemljivega zadržanja vladnih organov so vsedržavni šolski sindikati CGIL - CISL - UIL proglasili razčlenjene stavkovne akcije. Vlada namreč še ni izvedla vseh določil delovne pogodbe šolnikov in še ni ukrepala, kljub v novembru sprejetim obvezam, za ureditev normativnega in ekonomskega položaja šolskega osebja, ki naj bi zagotovila enakopravnost z vsemi strokami javnih uslužbencev.

Sindikati slovenske šole — tajništvo Trst osvaja zahteve vsedržavnih šolskih sindikatov CGIL - CISL - UIL in proglašuje za PETEK, 2. februarja, CELODNEVNO STAVKO slovenskega šolskega osebja.

SSS - tajništvo Trst

Zadnje slovo od dr. Joška Tischlerja

Koroški Slovenci so se v ponedeljek, 29. januarja, za vedno poslovili od dr. Joška Tischlerja, enega svojih najodličnejših predstavnikov in odločnega ter vztrajnega borca za priznanje najosnovnejših pravic našim bratom na Koroškem. Narodni svet koroških Slovencev, ki mu je bil pokojnik ustanovitelj in do smrti njegov častni predsednik, ter Krščanska kulturna zveza sta priredili v dvorani Zbornice za obrtno gospodarstvo v Celovcu žalno sejo, ki so se je udeležili predstavniki kulturnega in političnega življenja Slovencev na Koroškem, številno in zelo reprezentativno odposlanstvo iz SR Slovenije, celovski župan, cdposlanstvo Slovenske skupnosti iz Furlanije-Juljske krajine ter delegacija SKGZ.

Osrednji tajnik NSKS Filip Warasch je na začetku žalne seje prebral sožalne brzojavke, ki sta jih prejela pokojnikova družina ter Narodni svet. Sožalje so med drugimi izrekli avstrijski zvezni predsednik Kirchsclaeger, zvezni kancler Kreisky in zunanji minister Pahr, iz Slovenije pa so poslali sožalje Edvard Kardelj, Stane Dolanc, Sergej Kreigher, Mitja Ribičič in drugi.

O liku pokojnega dr. Tischlerja je na žalni seji najprej spregovoril predsednik Krščanske kulturne zveze Lovro Kaselj, ki je med drugim naglasil, kako je pokojnik vedno zagovarjal stališče, da se mora politično delovanje opirati na trdne kulturne temelje. Omenil je dalje pokojnikovo skrb za dvojezično osnovno šolo ter za slovensko gimnazijo ter njegovo veliko skrb za kulturo na ozemlju, ki hrani najstarejše slovenske kulturne spomenike. Pokojnikovo politično delovanje je orisal predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc, ki je dejal, da pomeni smrt

dr. Joška Tischlerja hud udarec za ves slovenski narod. Omenil je pokojnikovo predvojno in povojno politično delovanje, saj je leta 1949 ustanovil NSKS, leta 1957 pa slovensko gimnazijo v Celovcu, ki ji je bil ravnatelj do upokojitve leta 1967. Pokojnik se je v političnem delovanju zavzemal za enotnost Slovencev na Koroškem, za samostojne politične nastope, za prisotnost koroških Slovencev v političnem življenju in končno za tesno povezavo med manjšino in matičnim narodom. Zato bo dr. Tischler — je zaključil govornik — ostal zapisan z zlatimi črkami v zgodovini koroških Slovencev, Narodni svet koroških Slovencev pa se bo v svojem nadaljnjem političnem delovanju dosledno držal smernic, ki jih je bil začrtal njegov prvi in nato do smrti častni predsednik.

Pogreb dr. Joška Tischlerja je bil popoldne v Zrelcu pri Celovcu. Pogrebne obrede je vodil celovski škof msgr. Koestner ob asistenci številne duhovščine. Za mariborsko škofijo je bil prisoten pomožni škof dr. Grmič. Med žalno mašo so nastopili moški zbor iz Sel, združeni moški zbor in zbor Gallus. Ob odprtem grobu so se od zaslužnega političnega delavca, organizatorja in vodilnega šolnika poslovili predsednik Narodnega sveta dr. Grilc, predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Zwitter, ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu dr. Vospernik, šolski nadzornik dr. Inzko, deželni poslanec iz Furlanije-Juljske krajine dr. Štoka ter občinski odbornik Miha Antonič.

Kljub izrednemu slabemu vremenu se je pogreba udeležila velika množica, ki je na ta način izkazala svojo hvaležnost velikemu sinu naše Koroške dr. Jošku Tischlerju.

Očetu slovenske gimnazije v Celovcu v slovo

Objavljamo govor, ki ga je ob odprtem grobu dr. Joška Tischlerja imel dr. Reginald Vospernik, ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu. (Ur.)

Kot ravnatelju tiste ustanove, ki ji je dal pokojni dr. Joško Tischler duše in srca, mi pripada težka in častna naloga, da se poslovim od moža, ki je s polno silo svojega orjaškega kulturno-političnega zaleta, zaoral tako leta 1945 kot tudi leta 1957 z ustanovitvijo gimnazije ledino naše koroške zemlje. Zlasti vanjo je vsajal vztrajno kali znanja in kralj ljubezni do te naše domače govorice.

Dragi Joško! Okoli črne vrzeli, ki sprejema danes to, kar je umrljivega na Tebi, nas glej — Tvoje profesorje prvega trenutka, peščica jih je, in vse tiste, ki smo pozneje prihajali v prijetno domovanje Tvoje slovenske gimnazije. Bil si ji središče, ognjišče, bil si dober ko domači kruh in — kadar je bilo potrebno — rezek in neizpros. Tu ob Tvojem zadnjem domu stojijo tudi profesorji, ki so bili nekdaž Tvoji učenci. In med pogrebci so številni maturanti, ki si jim podpisal zrelostno spričevalo. In tu naokoli stoji mladina, ki ji nisi več prodajal matematike in fizike, kakor si se sam čestokrat izražal, ampak ki dorašča v času, ko si užival svoj zasluženi, a žal prekratki pokoj. In vendar si jo učil in jo še učiš: s svojim zgledom, s svojim živim zanimanjem za šolo, s svojo globoko ljubeznijo do materine besede.

Tako Ti stoji danes mogočen spomenik iz kamna in betona, še več: spomenik iz živih mladih teles. Ta spomenik, vanj si veroval v težkih trenutkih obupa pravtako, kot si ga bil vesel v dneh

prečnosti in praznovanja, naj bo dolgotrajno znamenje tvoje vere v pravičnost.

Ze pred leti je umrl slovenski župnik Tomaž Ulbing maja 1952, ob Tvoji petdesetletnici, zapisal:

Ko prva vojna je končana,
pripadnost Korotana znana,
na zborih ljudskih ga spoznam,
ga slišim in srce mu dam.
Kar sem takrat le medlo slutil,
od dne do dne sem bolj občutil,
da narod naš on ljubi res,
med njim mu raste nja sloves.
Mladine, naroda učitelj,
ni čuda, da si mu voditelj
vsled svojih, dragi, del postal!
Naj raste, kar mu boš sejal!
Očetov narod naš - besedo
in vero ljubi, zdravo vejo,
boritelj ti lastnosti teh,
za narod boděš žel uspeh.
To Tebi, narodu želimo,
Slovence vabimo, rotamo.

Zaključna Ulbingova želja teh prigradskih verzov, da bi slavjenec doživel 100 let, se ni izpolnila. Prizadevamo si, da se izpolni vsaj želja po vrednem izpolnjevanju pokojnikove duhovne oporoke. Skoraj osemdesetletno življenje, katerega dobršen del je bil posvečen našemu narodnemu občestvu, je odlikovala delavnost, pravičnost, odlikoval tenak čut za ponižane in razžaljene, odlikovala doslednost.

(Dalje na 6. strani)

Pisma uredništvu:

Spoštovano uredništvo!

Prebral sem Vaš članek »O, časi, takšni časi...« v številki 1212 dne 25.1.1979. Ker sem s Krasa, bi rad nekaj povedal kar po kraško, a naj bo dovolj le par preprostih besed.

Za vse Vaše dosedanje zanimanje in prijateljsko pozornost za mojo osebo in moje delo se iskreno zahvaljujem; enako tudi za res prijateljske nasvete meni in Katoliškemu glasu.

Lep pozdrav.

Dr. Lojze Škerl

Priznati moramo, da smo od gospoda doktorja pričakovali nekaj več smisla za humor. Vse kaže, da so mu — ali so mu bili — bližji kakšni »odličniki« kot pravi Kraševci. A to je že nova snov za »Kraško šilce«, ki je gotovo najbolj pristojno za oceno.

—O—

Spoštovani!

K temu, da Vam pišem, me je pripravila rubrika »Primorskega dnevnika« na tržaškem radiu, ki je bila na sporedu v soboto, 13. januarja. Spet me je zbudila krivica, da ima samo »Primorski dnevnik« pravico do lastne oddaje, ne pa tudi ostali slovenski časopisi. Res je sicer, da je »Primorski dnevnik« edini slovenski dnevnik. Toda ne gleč na to bi morala postaja, ki deluje v demokratičnem sistemu, dati možnost vsem ideološkim komponentam, ki se odražajo v naših časopisih, da izrazijo svoja mnenja. Posebno še, če Primorski dnevnik nima tega čuta, da bi kot edini časopis, ki ima dostop na radio, v svoji oddaji podal sliko čez celotno dogajanje v zamejstvu in ne samo čez tisto stran, ki ima kot skupni imenovalec članstvo v SKGZ.

Čudim se, kako da je Vaš list ali pa Katoliški glas tako mirno sprejel ta položaj. Ali se res ne da nič ukreniti? Meni je vseeno, če moje pismo objavite ali ne. Hotela sem Vas predvsem opozoriti, da je dosti poslušalcev nezadovoljnih, da se tako krši princip pluralizma.

S spoštovanjem

Majda Stopar

Vsebina tega pisma bi prav gotovo zahtevala daljši odgovor. Za danes bi le pripomnili, kako nam je v šč, da ima edini slovenski dnevnik v Italiji že nekaj mesecev dostop do Radia Trst A. Italijanskemu ravnateljstvu deželnega sedeža RAI v Trstu, ki je to omogočilo, pa najbrž niso mar detajli v okviru slovenske manjšine, kar mu konec koncev tudi ne moremo zameriti. Od Slovencev samih je predvsem odvisno, kako bodo to možnost izkoriščali, da bo imela korist vsa manjšina.

—O—

Spoštovani Novi list!

Po izbruhu nenadnega prijateljstva, podprtega z izmenjavo starih lokomotiv in podobne šare, med ljubljanskimi in tržaškimi železničarji bi bilo sedaj na vrsti (resda v nenaravnem zaporedju) še medsebojno spoštovanje.

Na primer da bi na openskem kolodvoru pisalo SEŽANA (in ne SESANA). Saj krasljubljanskega pri vsej ljubezni do Opencev že od nekdaž izključno VILLA OPICINA.

Hvala za objavo in najprisrčnejše pozdrave!

Karel Bajc

Ne moremo se strinjati z Vami, da so si železničarji izmenjali staro šaro. Tista »Villa Opicina« na ljubljanskem kolodvoru pa nas zares moti, saj so tudi za tržaško občino naše Opčine po italijansko le Opicina, čeprav bi ljubljanskemu kolodvoru lepo pristajala vsaj dvojezičnost.

Koristna in uspela zborovanja Slovenske skupnosti

Tajništvo sekcije Slovenske skupnosti za občino Devin-Nabrežina je prejšnji teden priredilo tri javna zborovanja, na katerih so razpravljali o nadaljnjem urbanističnem razvoju v občini, zlasti kar zadeva njegov turistično-gospodarski aspekt, ter o vprašanju uporabe odškodnine, ki jo je občinska uprava prejela od družbe Aquila, ki gradi bencinovod iz Trsta do Palmanove.

Zborovanja so bila v Šempolaju, Cerovljah in Medji vasi, kar pomeni, da so bila namenjena predvsem občanom, ki prebivajo v vaseh onkraj železniške proge Trst - Benetke. Ta proga je, kot znano, v marsikaterem pogledu ne-

seh onkraj že omenjene železnice, ki je danes dejansko zelo omejeno, da ne rečemo skoraj popolnoma onemogočeno. Slovenska skupnost — so naglasili govorniki — že dalj časa opozarja in zahteva, naj se tem vsem in njihovim prebivalcem omogoči naravni razvoj, zaradi česar je nujno, da se odobrijo ustrezne urbanistične norme. Slovenska skupnost meni, da si mora občinska uprava, v skladu z odobrenim dokumentom, prizadevati tako za preureditev obalnega področja v občini za smotrno turistično izkoriščanje, a mora hkrati poskrbeti, da se v tem smislu sprejmejo ustrezni predpisi tudi za ostalo ozemlje v občini in da se končno pravično reši vprašanje naravnega razvoja naših vasi, kajti v nasprotnem primeru se bodo slednje spremenile v muzeje.

Na vseh zborovanjih so udeleženci z velikim zanimanjem poslušali izvajanja govorni-

kov in tudi posegli v razpravo, ki je pokazala široko soglasje z zgornjimi temeljnimi smernicami.

Na zborovanjih so udeleženci izrazili mnenje, da bi morala občinska uprava nameniti odškodnino, ki jo je prejela od družbe Aquila, tistim vsem, ki edine imajo od gradnje bencinovoda škodo. O tem vprašanju bi morale po mnenju zborovalcev razpravljati tudi pristojne občinske krajevne skupnosti v Šempolaju, Mavhinjah in Štivanu, ki bi prav gotovo znale predlagati, kako naj se odškodnina pametno in koristno porabi.

—o—

SLOVENSKI KULTURNI KLUB
v Trstu

vabi na

REDNI SOBOTNI SESTANEK
IN DRUŽABNO SREČANJE

v soboto, 3. februarja, ob 19.15 v društvenih prostorih v ulici Donizetti 3.

Društvo naravoslovcev in tehnikov vabi člane in prijatelje na predavanje **IZVENZEMELJSKE CIVILIZACIJE IN NEZNANI LETEČI PREDMETI**, ki ga bo imel prof. Zdenko Hvala.

Predavanje bo v sredo, 7. februarja, ob 20. uri na sedežu Slovenske prosvetne zveze v ul. svetega Frančiška 20.

kaka črta-ločnica v devinsko-nabrežinski občini. Občinska svetovalca SSK Terčon in Breclj ter odvetnik dr. Škerk so na zborovanjih obrazložili vsebino urbanističnega dokumenta in posebne resolucije, ki ju je bil pred kratkim odobril občinski svet. Dokument, ki so ga sestavili izvedenci SSK, KPI in PSI, vsebuje glavne smernice zlasti za nadaljnji turistični razvoj v občini, pri čemer prihaja v poštev ne samo obalno področje, temveč celotno ozemlje občine. Dokument je prav gotovo pomemben za nadaljnji gospodarski razvoj občine, a je tudi važen zaradi izrazito politične vsebine, saj med drugim določa, da se ne sme spreminjati narodnostno ravnovesje. To je prišlo še bolj do izraza v resoluciji, ki jo je bila predložila Slovenska skupnost.

Govorniki so na zborovanjih obravnavali tudi kočljiv problem gradbene dejavnosti v va-

Poimenovanje šole je zelo važen dogodek, ki globoko odjekne v življenju neke krajevne skupnosti. To ni le važen dogodek v šolskem življenju, ampak tudi mejnik v zgodovini kraja samega.

In ko niso še popolnoma zamrli odmevi poimenovanja osnovne šole v Rojanu, se neka druga šola že pripravlja na ta važen dogodek.

V soboto, 20. januarja je bila v osnovni šoli v Barkovljah prva seja za poimenovanje te šole. Na tem prvem zborovanju so bili prisotni učitelji, starši šolskih otrok — resnici na ljubo naj povemo, da je bilo teh bore malo — in številni starejši ter mlajši občani, ki so pripravljeni sodelovati pri delu za poimenovanje.

Zborovanje je vodila učiteljica Nada Martelančeva, ki je prisotnim razložila, da je učitelstvo te šole v lanskem šolskem letu oddalo prošnjo pristojnim oblastem, da bi osnovno

šolo v Barkovljah poimenovali po pisatelju F. S. Finžgarju.

Ker je od takrat poteklo že dolgo časa, je prav, da se sprožijo priprave za poimenovanje, ki gotovo ne bo daleč.

Ker je pa poimenovanje enkratni dogodek za ves okraj, je prav, da se to povsod pozna. V Barkovljah je posebno važno, da se razkrije bogato kulturno življenje, ki je nekoč cvetelo v tem kraju, a je žal v zadnjih letih skoraj popolnoma zamrlo. Zato sta se takoj ustanovili dve delovni skupini, ki sta zadolženi za zbiranje zgodovinskih podatkov in dokumentov iz preteklosti šole in celotnega kraja. Da bo delo teh dveh skupin uspešno napredovalo, je pa mnogo odvisno tudi od Barkovljanov samih. Kdor ima slike ali katerikoli dokument iz preteklosti, je naprošen, da o tem obvesti učitelstvo na šoli, ki zbira to gradivo.

Na zborovanju so prisotni obravnavali tudi stvarna in organizacijska vprašanja v zvezi s poimenovanjem. V ta namen sta bila ustanovljena tudi denarni sklad in skupina za zbiranje denarnih sredstev. Prisotni so pokazali veliko radodarnost, ko so na zborovanju samem zbrali že 102.500 lir. Seveda bodo organizatorji hvaležni vsakomur, ki bo s svojim prispevkom povečal to vsoto.

Vse delovne skupine bo vodil Koordinacijski odbor z dr. Marjanom Gregoričem na čelu. S tem zadnjim sklepom se je zaključila prva seja za poimenovanje osnovne šole v Barkovljah. Prisotni so odhajali polni načrtov in dobre volje. Upajmo, da jim ti ne bodo upadli, kot se prepogostokrat zgodi. Saj se zgodi tudi, da je sicer trdo delo poplačano z lepim uspehom.

M. B.

—o—

SKAVTSKO SOŽALJE

Vodstvo slovenske zamejske skavtske organizacije izraža globoko sožalje svojemu duhovnemu asistentu gospodu **Mariju Gerdolu** in vsem svojim ob smrti ljube matere.

Sožalju se pridružuje tudi Novi list.

Pred volitvami na tržaški univerzi

Kot smo že poročali v eni prejšnjih številčk našega lista, bodo na tržaški univerzi od 13. do 15. februarja volitve za upravni svet, podporno ustanovo in razne fakultetne svete. Za volitve v upravni svet sta se predstaviteli dve listi, in sicer dvojezična lista »Enotnost in boj za demokratično reformo univerze« in lista, ki so jo predstavili mladinci KD. Na prvi izmed teh dveh list nastopata tudi dva Slovence, in sicer Brane Jazbec in Goran Rustja, študenta ekonomije in medicine. Naj omenimo, da je lista nastala po dogovoru mladinskih organizacij KPI, PSI, SSK, SKGZ ter Združenja tujih študentov, predvsem Grkov. Prav v teh dneh se pripravlja program za to listo, ki bo obsegal tudi razne zahteve Slovencev, kot je npr. zahteva po globalni zaščiti, stolici za manjšinsko pravo na pravni fakulteti, večja povezanost tržaške univerze z drugimi univerzami, predvsem pa z ljubljansko, da bi tako tržaška univerza res postala most med kulturami in različnimi političnimi sistemi.

Na listi za podporno ustanovo ni nobenega Slovenca, prav tako ni slovenskih kandidatov na raz-

nih fakultetah, izjemo predstavlja le ekonomska fakulteta, kjer kandidira Slovenec Sandi Pertot. Slovenskih kandidatov pa ni zato, ker niso liste, kjer je bilo predvideno, da bodo na njih tudi Slovenci, dosegle zadostnega števila podpisov in niso bile predstavljene. Naj pri tem povemo, da so se slovenski študentje dobro odzvali na vabilo za podpis fakultetnih list, istega pa ne moremo reči o italijanskih kolegi, ki so bili do tega popolnoma brezbrizni. Krivdo za tako stanje pa nosijo, po vsej verjetnosti, tudi politične stranke, v katerih delujejo ti mladinci, ki se, kot kaže, niso niti najmanj potrudile, da bi bilo doseženo zadostno število podpisov. Slovenski študentje pa se dobro zavedajo, kako je važno, da so vedno prisotni, ko gre za njihove zahteve. Naši kandidati za upravni svet in za fakultetni svet na ekonomiji so prav gotovo jamstvo, da vsaj na teh mestih ne bodo mogli mimo naših problemov in zahtev. Zato vabimo vse študente, da se od 13. do 15. t.m. udležijo volitev v čimvečjem številu.

a 1

V Pevmi diskusija o jezu na Soči

Kot je že bilo najavljeno, je pretekli četrtek v Pevmi bilo javno zborovanje, na katerem je tekla razprava o gradnji jeza na Soči. Sestanek je sklical predsednik Silvan Bensa v imenu rajonskega sveta in se ga je udeležilo lepo število vaščanov; dokazali so veliko zanimanje za to vprašanje. Po uvodnih pozdravnih besedah predsednika, je spregovoril inž. Guido Fornasir, ki je vso zadevo okrog jeza in okrog dobave vode iz Jugoslavije osvetlil s tehničnega in deloma pravnega vidika. Sam inženir, ki je med drugim direktor namakalnega konzorcija za Krminsko-gradiščansko polje in zaradi tega tudi zainteresiran direktno, je odgovarjal na razna vprašanja, ki so mu jih postavljali občani, ki niso bili vedno najbolj prepričani o utemeljenosti določenih stališč.

Na zborovanje so bile povabljeni vse stranke ustavnega loka, a se niso vse odzvale; prisotna sta bila pokrajinska politična tajnika Marjan Terpin za SSK, Prandino Prandi za liberalno stranko, poleg teh pa še Marko Waltritsch za socialiste in Boris Coceani za komuniste. Tajnik liberalne stranke je jasno povedal, da oni nasprotujejo gradnji jeza na Soči, kar je razvidno tudi iz dnevnega reda občinskega sveta v Gorici, ki so ga izglasovale vse ostale stranke decembra 1977. Predstavniki ostalih strank so morali zaradi tega izhajati iz tega dnevnega reda, pri tem pa so poudarili, da je treba dobiti tako rešitev, ki ne bo zo-

PRIZNANJE BERNARDU BRATOŽU

V petek, 26. januarja, je bil v Gorici 32. redni občni zbor Slovenskega planinskega društva, ki se ga je udeležilo veliko ljubiteljev gora in članov, pa tudi gostov iz matične domovine. Na občnem zboru so prebrali vrsto poročil, ki so bila zelo poglobljena in so tudi nakazovala razgibano dejavnost vseh sekcij planinskega društva. Na tem večeru so podarili tudi posebno priznanje nekdanjemu predsedniku in dolgoletnemu odborniku Bernardu Bratožu. S tem »mladeničem« nas veče večletno prijateljstvo in si zato lahko dovolimo zapisati, da je Bratož eden izmed redkih pravih planincev v Gorici, prav gotovo pa človek, ki te s prijaznostjo in prepričanjem spravi v planinsko družino. Bernard Bratož si je zaslužil to priznanje; goriški planinci, tudi tisti, ki nismo vključeni v to društvo, mu marsikaj dolgujemo.

pet oškodovala slovenske vasi, kot se je vedno dogajalo do sedaj; v tem je bil najbolj jasen tajnik SSK Terpin, ki je izrecno poudaril, da se Slovenci ne postavljamo proti dobrim odnosom s Slovenijo in določilom osimskih sporazumov, vendar pričakujemo, da bosta obe strani dobili enakost stališč in da se bo upoštevalo tudi to, da je treba prizadeti čim manj škode našemu kmetijstvu in posameznikom, če bo že do škodljivih posledic prišlo.

Ob vsem tem je treba upoštevati tudi to, da zaenkrat nimamo nobenih jasnih stališč in nobene jasne slike, kje in kako naj bi jez nastal. V teku so študije in raziskave, ki bi morale povedati, kje je najprimernejši kraj za gradnjo jeza. Inž. Fornasir je v Pevmi omenil možnost, da bi jez zgradili pod pevmskim mostom in naj bi bil šest metrov visok. V teh dneh se je mudila v Gorici tehnična komisija, ki je pregledovala tudi pevmski most in

Težak položaj v podgorski tovarni

Vse kaže, da so tovarne na Goriškem v stalni krizi; ko se nekje rešijo težave, se že spet pojavijo druge, tako da je zaposlitvena raven na tem področju zelo negotova. Dostikrat se je že zgodilo, da je bil tudi dosežen sporazum med delavskimi predstavniki in strankami ali vodstvenimi organi tovarn, toda potem se ti sporazumi velikokrat ne upoštevajo in izvajajo. Tako se dogaja tudi v tekstilni tovarni v Podgori, kjer niso odgovorni izvedli sprejetih obljub; tako je še vedno precej delavcev v dopolnilni blagajni, že štiri mesece niso prejeli osebnih dohodkov, ni bila izvršena prepotrebna reorganizacija in ni pogovov, da bi poživili proizvodnjo. K temu pa je treba dodati še to, da je podgorska tovarna vključena v sklop tovarn, ki so raztresene po Lombardiji in ki se ne nahajajo v dobrem finančnem stanju; in podgorska tovarna je med temi ena izmed najbolj gotovih, a ker se je »znašla« v taki družbi, danes doživlja usodo vseh ostalih. In sedaj obstaja resna nevarnost, da bodo tovarne skupine Bustese prešle pod komisarsko upravo, kar pa slej ali prej pomeni zaprtje obratov.

Zato da bi protestirali proti temu stanju in opozorili širšo javnost na ta vprašanja, so pretekli četrtek delavci tovarne iz Podgore orga-

njegovo okolico. Mogoče bomo v kratkem izvedeli za mnenje te komisije, čeprav si ne delamo prevelikih utvar, saj do danes nismo imeli nikoli priložnosti, da bi kaj več in kaj bolj podrobne vedeli o gradnji tega slavnega jeza. Je res, da so vsi časopisi o tem pisali in ugibali, a od uradnih oblasti nam ni bilo povedano prav nič točnega. Ne mislimo tu na goriškega župana, ki morda veliko več ne bi znal povedati; saj se je tudi zgodilo, da so nekatere stvari šle kar mimo goriških političnih krogov. Vsi dogovori in razprave se vršijo na ravni državnih komisij; pri tem pa se zgodi, da rimski birokrati ne poznajo lokalnih razmer in odločijo po »rimski« pameti. Vsekakor pa morajo upoštevati mnenje tudi lokalnih dejavnikov. Eden izmed teh je tudi rajonski svet, čeprav ima zelo majhno vlogo in še posvetovalno povrhu. To pa se pravi, da to mnenje lahko tudi nič ne pomeni. Ne vemo, kakšno bo to mnenje, saj rajonski svet ni o tem odločal na javnem zborovanju; na tem so razpravljali samo o tehničnih in tudi političnih aspektih tega vprašanja.

nizirali stavko in simbolično zasedli tudi goriško županstvo. Tu jih je sprejel župan De Simone, ki je obljubil, da bo posredoval pri deželnem odborniku. Goriški župan si pri tem jemlje precejšnje odgovornosti, ker je predsednik odbora županov in se ne more zaradi tega izmikati, poleg tega pa bo on kriv, če se ne bo zadeva pravilno rešila. Zato se nam zdi, da tvega kar precej; nekateri župani si ne upajo toliko. Ne glede na to, kar je lahko postransko, obstaja zelo malo možnosti, da bi se ta akcija okrog podgorske predilnice rešila enkrat za zmeraj in sicer v pozitivnem smislu. To je obrat, v katerem je zaposlenih veliko delavcev iz goriške pokrajine, iz mesta in bližnje okolice: med temi je tudi mnogo Slovencev. Če se ozremo po nekoliko večjih obratih na Goriškem, lahko rečemo, da je ta največji in da je goriško delavstvo v največjem številu zaposleno prav v Podgori.

NASTOPI GORIŠKE OLYMPIJE

Odbojarska ekipa goriške Olympije nastopa letos v moški »C« ligi. Dosedanje tekme niso prinesle našim odbojkarjem zaželene uspeha; vsa srečanja so se zaključila negativno za goriško moštvo. Lansko leto so »Olympijci« igrali v nižji ligi in sicer v prvi diviziji in so se dobro uvrstili, tako da so napredovali. Toda letos ne gre vse v najboljšem redu; predvsem to, da so ostale ekipe precej močne in da je prvenstvo meddeželno. To pa predstavlja velik napor in tudi finančno obremenitev. A to bi naši odbojkarji lahko tudi premostili, saj so v preteklih letih nastopali v še hujših razmerah. Moramo pa povedati, resnici na ljubo, da imajo letos tudi precejšnjo smolo: dva igralca si zdravita ramo, tretji koleno, dva služita vojaški rok, tako da se dostikrat moštvo znajde na igrišču precej okrnjeno. Temu je treba še dodati, da vsi atleti ne obiskujejo redno treningov, kar močno vpliva na učinkovitost pred zagrizenimi nasprotniki. Vsekakor pa naši odbojkarji niso še izgubili vseh upanj, zlasti še zato, ker se bo kmalu vrnil od vojakov Mirko Špacapan, ki je steber moštva. Z določeno pripravo in primerno zagrizenostjo, ki jo igralci Olympije znajo dokazati, ko je treba, se bodo verjetno izognili izpadu, ki bo doletel zadnji dve moštvi.

Zahteva po jasnem odgovoru o šolskih gradnjah

Konzulta za slovenska vprašanja pri goriški občini je na seji 17. januarja zavzela zelo jasno stališče glede svojega nadaljnjega dela in odnosov do občinske uprave. Ker je trenutno izredne važnosti vprašanje gradenj slovenskih šol in določitve zemljišča za bodoči šolski center na jugu mesta, so člani Konzulte soglasno sklenili, da zahtevajo od odbornika za javna dela pri goriški občini jasen in pismen odgovor, ker se namreč širijo razne govorice o vseh mogočih predlogih. Da bi ne prišlo do zmede, Konzulta zahteva, da se občinski uradi in odbornik jasno izrečejo. O teh vprašanjih smo že poročali pred dvema tednoma in povedali svoje mnenje, ki je bilo

precej kritično do pokrajinske uprave. Za sedaj bi ne ugibali, počakali bomo na odgovor, ki ga bo občinska uprava dala Konzulti. To zahtevo po pismenem odgovoru oziroma jasnem stališču bo Konzulta poslala goriškemu županu, odbornikom in načelnikom svetovalskih skupin v občinskem svetu. Stališče Konzulte je vsekakor nespremenjeno in že znano, to se pravi tisto, ki je nakazano v daljšem dokumentu, pripravljenem po okrogli mizi pred dvema letoma in odposlanem vsem občinskim organom pa šolskim in političnim oblastem. Tudi Sindikat slovenske šole je pred dnevi razpravljalo o teh vprašanjih in glede gradnje strokovne šole zavzel slično stališče.

Seja sindikata slovenskih šol v Gorici

Pretekli teden se je sestel izvršni odbor Sindikata slovenskih šol v Gorici in razpravljajal o trenutno zelo važnem vprašanju in sicer o gradnji trgovskega zavoda v ul. Campi. Sindikat je brez vsakih pomislekov in obotavljanj zavzel jasno in nepreklicno stališče: slovenski strokovni zavod za trgovino, ki ima trenutno sedež v ul. Vittorio Veneto, naj se takoj začne graditi v severnem delu mesta, to je v ul. Campi, ker za ta šolski objekt že obstaja načrt in so delno nakazana finančna sredstva. Sindikat je mnenja, da se sedaj ne smejo iskati vsi mogoči izgovori in da si ne smemo dovoliti nobenega odlašanja in zavlačevanja; če se bo nekoč gradil južni center, bodo tam lahko dobile mesto druge višje slovenske šole, morebiti kake profesionalne ali tehnične, ki jih sedaj še nimamo. Je povsem nelogično, da začnemo sedaj odlašati s tem, kar je bilo že sprejeto in kar se lahko takoj začne graditi, kajti če bomo sedaj popustili, se bo zgodilo, da ne bomo imeli sploh nobene nove šolske stavbe. Zato Sindikat poziva oblasti, naj takoj začnejo z deli v ul. Campi, da ne poteče rok za začetek del na podlagi že obstoječega načrta. V nadaljevanju seje so ugotovili, da sta tudi

letos razpoložljivi dve štipendirani mesti za seminar slovenskega jezika in kulture, ki bo od 1. do 14. julija v Ljubljani. Zainteresirani šolniki naj vložijo pismeno prošnjo na tajništvo Sindikata (ul. Vittorio Veneto 74) najkasneje do prihodnjega 10. marca.

—o—

Očetu slovenske gimnazije...

(Nadaljevanje s 3. strani)

Delavnost — brez nje pokojni dr. Tischler ne bi mogel v pičlem desetletju ustvariti čudeža lastne slovenske srednje šole.

Pravičnost — v vsem pedagoškem hotenju smo jo občutili profesorji, so jo občutili dijaki.

Čut za ponižane in razžaljane — bil je oče koroškimi slovenskim izseljencem in neizprosno se je boril za njih vrnitev in rehabilitacijo; na svoji šoli je posvečal posebno skrb socialno šibkim otrokom, zavedajoč se, da je prav njim treba na široko odpreti vrata do osvoboditeljske izobrazbe.

Sedanji trenutki turobnega slovesa od osrednje kulturno-politične osebnosti predvojne in povojne dvojezične Koroške naj nas ne zavajajo, da dajemo neizpolnjive obljube. Vendar: Dragi Joško, ko se danes poslavljamo od celovitega moža, smemo le obetati: čuvali in gojili bomo Tvoj spomenik iz betona in živih teles, kajti Tvoja prizadevnost in Tvoja ljubezen sta v njem. Zato Ti kličemo iskren: Bog lonaj!

OLAJŠANA POTOVANJA SLOVENSKIM DELEGACIJAM

Minister za prevoze Vittorino Colombo je sporočil poslancema Belciju in Maroccu v odgovor na njuno vprašanje, da bo družba ATI v dogovoru z ministrstvom uvedla tretji dnevni let iz Ronk v Rim. Sklep so sprejeli, ker so na dveh dnevnikih letih vsa mesta zasedena. Ob dejstvu, da se bo število poletov povečalo s prvim aprilom, bi lahko pripomnili, da bodo enotne slovenske delegacije, ki vedno pogosteje romajo v Rim za dosego narodnostnih pravic, imele vsaj olajšano potovanje.

OPERA »JEVGENIJ ONJEGIN« NA RADIU TRST A

V petek, 2. februarja, z začetkom ob 20. uri, bo Radio Trst A oddajal v neposrednem prenosu iz Kulturnega doma v Trstu opero Petra Iljiča Čajkovskega Jevgenij Onjegin. Nastopili bodo solisti, zbor in orkester ljubljanske Opere. Dirigiral bo Vladimir Kožuharov. Gostovanje Opere sta priredili Glasbena matica in Stalno slovensko gledališče v Trstu. V odmorih približno ob 21.20 in 22.15 pogovori o operi in poročila.

Radijske šolske oddaje

Dne 6. februarja t. l. se bodo pričele radijske šolske oddaje v slovenskem jeziku, ki jih je pripravil Deželni sedež RAI za tekoče šolsko leto po ustroju zadnjih let: tako se dopolnjuje triletni niz šolskih oddaj v slovenskem jeziku, ki ga je začrtal Deželni sedež ob začetku reforme državne radiotelevizijske ustanove. Oddajam prvih dveh let so s pozornostjo sledili učitelji in učenci predvsem otroških vrtec in osnovnih šol, ki so tudi aktivno sodelovali s številnimi likovnimi izdelki na teme, predlagane v oddajah umetnostno vzgojne smeri.

Pri treh vzgojnih smereh (jezikovni, umetnostni in znanstveni) so sodelovali za štiri cikluse (otroški vrtec, obe stopnji osnovnih šol, srednja šola) učitelji in izvedenci, od katerih so mnogi že nudili svojo strokovnost in sodelovanje pri realizaciji oddaj prejšnjih letnikov; med njimi so tudi vidni predstavniki slovenskega kulturnega življenja v Italiji.

Tudi letos je RAI dal natisniti vseh 64 oddaj v brošuri, ki jo bo v prihodnjih dneh brezplačno razdelil šolam.

V načrtovalni fazi tretjega televizijskega omrežja so trenutno v pripravi prve poskusne televizijske oddaje v slovenskem jeziku, ki bi morale — po predlogu Direkcije tržaškega sedeža RAI — že s prihodnjim šolskim letom dopolniti svoj doprinos državnim šolam s slovenskim učnim jezikom z novim kakovostnim pripomočkom, ki ga bosta oskrbela Deželni sedež in šolski odsek.

RAI - RADIOTELEVISIONE ITALIANA
Ravnatelj sedeža

—o—

V torek, 6. februarja 1979, ob 20.15, Ulica sv. Frančiška 20-II - SLOVENSKI KLUB v Trstu:

V ZNAMENJU PREŠERNA IN DNEVA SLOVENSKE KULTURE

Ob 20.15 bo odprl razstavo svojih največjih del Rudolf Saksida. Predstavil ga bo Milko Rener. Ob 20.30: Stik slovenske in hrvaške poezije. Slavko Mihalič in Ciril Zlobec bosta predstavila svoje pesniško delo ter kot prevajalca govorila o zanimivosti sodobne slovenske lirike za Hrvate in hrvaške lirike za Slovence.

—o—

SLOVENSKA PROSVETA in
DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV v Trstu
vabita na

OSREDNJO PREŠERNOVO PROSLAVO v ponedeljek, 5. februarja, ob 20.15 v Peterlinovi dvorani v Trstu, ulica Donizetti 3. Na proslavi bodo podelili letošnja priznanja MLADI ODER in razglasili izid VII. LITERARNEGA NATEČAJA MLADIKE.

Slavnostni govor bo imel prof. Jože Pirjevec.

ZAPISKI v kurzivu

LE BEDAKU JE VSE JASNO

Za rek, ki mu je očetovstvo podelil skladatelj in urednik prezgodaj zamrlega »Svedra« Ubald Vrabc, dobimo konkretno potrdilo vsak dan, celo v samoupravnih krogih.

Če slovenski listi v zamejstvu niso na dostojni višini, niso krivi uredniki, pač pa sodelavci, ki jih je vedno manj tako s številčnega, še bolj pa s kakovostnega vidika. Tako bremo v poročilu (am) v Primorskem dnevniku o podelitvi priznanja glavnemu uredniku Primorskega Jožetu Korenu ob 25-letnici njegovega dela pri Jadranskem koledarju. (am) s svojim pisanjem res potrjuje, da so s sodelavci resne težave, tudi zanj bi kurzivist »Unità« fortebraccio lahko zapisal iste besede, ki jih je namenil krščanskodemokratskemu predsedniku Piccoliju.

Kaj pa, če so dopisi (am) le pretveza, da reši (jk) iz težav pred očitki komisije za javna občila pri SKGZ? Minilo je že več mesecev, odkar je (jk) odstopil z mesta glavnega urednika Primorskega dnevnika, toda ostavka je še vedno »zamrzljena«. Do kdaj? Dokler ne bo povsem dokazano, da so vsega krivi le sodelavci?

Z mladim rodом so res težave. Mladinci Liste za Trst niso bili sposobni zbrati niti pičlih 150 podpisov, da bi predstavili lastno listo na univerzi. Na filozofski fakulteti pa skupne liste, ki zajema vse napredno-laične do SSK, pa niso podpisali komunistični mladinci in tako je bila predložena le ena sama lista, demokratska.

Vam ni jasno, prav res ne? Inteligenčni test ste povoljno prestali, kajti le bedaku je vse jasno.

SILO

—o—

NAŠE SOŽALJE

Naši zvesti naročniki gđc. Marti Požar iz Trsta izrekamo globoko občuteno sožalje ob smrti drag ga očeta Ivana Požarja od Sv. Ivana.

Karel Veliki - po televizijsko

Prvi televizijski kanal je oddajal v torek zvečer prvi del t.levizijskega filma »Karel Veliki: mladenič in lev«, po scenariju slavnega dramatika Jeana Anouilha, v režiji Jeanna Delannoya in s pestro mednarodno igralsko zasedbo, v kateri prevladujejo francoska in madžarska imena. Sledil bo drugi del. Marsikdo je hotel videti ta film, že glede na ime scenarista, vendar je ostal v bistvu razočaran, ne toliko zaradi kakih igravskih pomanjkljivosti, kot pa zaradi zgodovinskih netočnosti oziroma potvarjanja. Karel Veliki, ki je bil resnično velika osebnost, je prikazan kot nekak krvoločni klovn. Pa tudi prestar je za svoja leta,

morda glede na to, da ga mora igrati ista oseba v razponu več desetletij. Sasi, s katerimi se bojuje, mnogo bolj spominjajo na Madžare ali južne Francoze kot pravo Sase, in tudi ujeta saška plemiška mladenka, ki ji pravični Roland, o katerem poje sloviti francoski srednjeveški ep, vrne prostost in se vanjo zaljubi, je bolj podobna kakšni črnlasi puncici iz madžarske Puste kot kakšni vitki Saski z dolgimi plavimi lasmi.

Film kot spektakel je šč kar razgiban in zanimiv, a surov, ponekod grozljivo krvoločni (prizor masovnega obglavljanja s sekirami!) in vsebinsko ter zlasti zgodovinsko ne vzdrži kritike.

Sodobno kmetijstvo

Zeleno gnojenje

V sodobnem vinogradništvu je posebno važno postalo zeleno gnojenje, kajti dobro vemo, da je humus nosilec rodovitnosti zemlje in dobrih fizikalnih lastnosti zemlje za vegetacijo vinske trte. Ker humusa s hlevskim gnojem praktično ni mogoče ustvarjati v zadovoljivi meri, je zeleno gnojenje toliko bolj potrebno. Namen zelenega gnojenja je, da se s podkopanimi zelenimi rastlinami v zemljo spravi večje množine organske mase. Pri tem se poslužujemo predvsem metuljnic, ki nabirajo dušik iz zraka in s tem obogatijo zemljo ne le z organsko maso, temveč tudi s prepotrebim dušikom.

Vedeti pa moramo, da izključno zeleno gnojenje še ne zadostuje za pridobivanje zadovoljivih pridelkov, da zeleno gnojenje v revnih zemljah zemljo še bolj osiromašil glede hranilne snovi. Saj vendar rastline, ki jih v ta namen sejemo, tudi izčrpavajo zemljo. Zato je nujno potrebno zemljo pred zelenim gnojenjem izdatno obogatiti z umetnimi gnojili. Celo pri uporabi leguminoz (metuljnic) za zeleno gnojenje, je potrebno še dodatno gnojiti z manjšo količino dušika, saj s tem podpremo razvoj zelenih rastlin v začetni rasti. Množina drugih umetnih gnojil je lahko nekoliko večja kot pri običajnem gnojenju, saj je gnojenje leguminos potrebno tudi za gnojenje vinske trte.

Za zeleno gnojenje uporabljamo naslednje rastline: grašice, detelje, lupino, bob itd. Fretežna večina teh rastlin se ukorenini globoko v zemljo in ko jih podkopljemo ali podorjemo začno v zemlji trohneti tudi njihove korenine in po teh kanalih z nastalim humusom rade rastejo korenine vinske trte v globlje plasti

ter se tako koreninski sistem v večji meri v teh plasteh razširi.

Zaradi neoviranega dela v vinogradih rastline sejemo v vsako drugo vrsto, ker se vsako leto menjajo v pasovih 15-20 cm stran od trsja v vrsti.

Sejemo tudi mešanice rastlin, vedno pa v zadostni množini ker moramo računati s tem, da vsa semena ne vzklijejo, zlasti v neugod-

nih, sušnih okoliščinah. Na 1 ha posejemo raznih detelj in zimske grašice 20-30 kg, jare grašice in boba 70 kg, lupine pa kar 160 kg.

Zimsko grašico in inkarnatko sejemo v jeseni, jaro grašico, črno in rumeno deteljo, lupino in bob pa spomladi ter jih podkopljemo, ko so v polnem cvetju, ker tako dajo največ organske mase.

Enkratno zeleno gnojenje nič ne zaleže. Ponajavljati ga je treba vsako leto, če hočemo fizikalne lastnosti in rodovitnost zemlje s tem izboljšati.

Pridelke in donosnost naših vinogradov bomo izboljšali le z izdatnim, pravilnim rednim gnojenjem in najsodobnejšo agrotehniko.

Z T.

Andreottijeva vlada odstopila - kaj zdaj?

■ nadaljevanje s 1. strani

ravnost nerazumljivo, če bi komunistična partija ostala zvesta vladni koaliciji, katere gospodarska in socialna politika ne more najti razumevanja med delavskimi množicami, oziroma pri tistih, ki o sebi trdijo, da te množice predstavljajo.

Po svojem zadnjem sklepu komunisti pravijo, da je treba sestaviti vlado vsedržavne vzajemnosti, v kateri bi bili predstavniki vseh demokratičnih političnih sil, se pravi tudi predstavniki KPI. To stališče sicer ni novo, vendar se pri tem lahko kdo vpraša, kako je mogoče, da prihaja KPI zdaj s tako odločnostjo na dan s to svojo staro zahtevo, ko ji je dobro znano, da jo demokristjani odločno odklanjajo, pri čemer navajajo tako razloge notranje-političnega kot zunanje-političnega značaja.

Dvomimo, da se je v zadnjem času zgodilo nekaj takega, da bi demokristjani svoje stališče lahko spremenili, kar bi opravičevalo

pričakovanje komunistov, da je njihovo neposredno sodelovanje v vladi možno. Glede na politično stanje v državi je po našem mnenju še vedno veljavna le perspektiva, ki jo je bil nakazal pokojni Aldo Moro, to je obnovev dosejanega zavezništva, v pričakovanju, da dozori pogoji, ki naj omogočijo začetek »tretjega razdobja« v italijanskem povojnem političnem življenju, ko demokristjani prav gotovo ne bodo imeli več take besede v javnem življenju kot do zdaj.

Zato ni izključeno, da do tega tudi ne bo prišlo, potem ko se bodo med krizo posamezne stranke dobro »izkašljale«. Dvomimo namreč, da se bodo vodstva političnih strank navduševale za razpust parlamenta in razpis predčasnih političnih volitev, kar bi po našem bila po vsej verjetnosti tudi edina alternativa spričo morebitnega neuspeha pogajanj za obnovev dosejanega zavezništva v parlamentu.

Saša Rudolf Čar Macumbe

Turist, ki ne sledi zgolj razgledanemu vodiču, pač pa se na lastno pest poda na potepanje po širokih avenidah in ozkih ulicah, bo kaj kmalu spoznal, da je videz lepote, veselja in brezskrbnosti varljiv. Brazilija je in ostane tipična južnoameriška država z vsemi težavami na socialnem in gospodarskem področju.

Na lastni koži bo obiskovalec Ria lahko spoznal, da je uradna menjava cruzeiro-lira ali dolar eno, na črni borzi pa nekaj drugega. Podobno kot argentinski peso, čeprav ne v toliki meri, tudi brazilski cruzeiro iz dneva v dan izgublja na vrednosti v pariteti s trdnejšimi zahodnimi valutami. Tako je turist na banki uradno dobil lani poleti za dolar nekaj več kot 17 cruzeirov, na črni borzi, ki je dosegljiva vsem, pa okroglih 20 brez vsakega prerekanja ali pričakovane pogajanja. Toda v primerjavi z Argentino ta menjava vztraja tudi po mesec dni, medtem ko v Buenos Airesu peso pada iz ure v uro. Če je Argentina ne samo svetovni nogometni prvak, pač pa tudi svetovni rekorder v inflaciji — preko 200 odstotkov v preteklem letu — se tudi Brazilcem ne godi mnogo bolje, saj je tu inflacija lani znašala 43 odstotkov.

Kako daleč se zdijo leta brazilskega go-

spodarskega čudeža, ko se je narodni dohodek dvigal tudi po 12 odstotkov letno, zdaj pa so že zadovoljni, če doseže tri odstotke, medtem ko znaša primanjklaj v plačilni bilanci 40 milijard dolarjev.

Do tega spoznanja in teh podatkov pa turist ne bo prišel, če se bo zgolj sprehajal po avenidi Atlantica vzdolž osmih kilometrov plaže Copacabana, kjer so razvrščeni najboljši hoteli, kjer je centrala slovite draguljarne Steiner, kjer je vsaj za naše pojme moč kupiti drage in napol drage kamne dokaj poceni. Evropski izbirčnež sicer ne bo zadovoljen z obliko prstanov, zapetnic, uhanov in obeskov, saj gre za drugačne okuse, toda kamni so res čudovito brušeni.

Tudi s sprehodom po plaži Ipanema, ki je povsem zasenčila Copacabano, si ne bomo na boljšem. Res, da si bomo lahko ogledali moderne in večkrat prikupne stanovanjske zgradbe, ki so namenjene zgolj dolarjskim milijonarjem, toda nič več. Za petičnega Brazilca je skoraj nepojmljivo živeti v stanovanju, ki je manjše od tisoč kvadratnih metrov. Da, prav ste prebrali, tisoč kvadratnih metrov, kajti samo salon mora meriti kot pri nas šolska telovadnica. Okna salona gledajo seveda na plažo,

tako da sprehajalci lahko vidijo, da gospodar ne varčuje s prostorom.

In ker je tudi Brazilija južnoameriška država, petičnež, ki je za stanovanje izdal okrogel milijon dolarjev, ne bo niti pomislil na temu primerno hišno opremo. Notranost je urejena brez okusa, slog opreme ni važen, zato se kaj rado zgodi, da poleg lepo izrezljane omare izpred 200 let, s katero bi se lahko ponašal tudi marsikateri muzej, naletimo na švedsko pohištvo.

Kulture, okusa in prave mere si namreč ni moč pridobiti zgolj z denarjem, vse to je tradicija, ki gre iz roda v rod. Te tradicije pa v Braziliji ni in ne more biti, ker gre za mlado državo brez večjih zgodovinskih prepletov, deželo torej, ki še danes predstavlja za marsikoga odkritje in pravo dogodivščino.

Nič čudnega, saj so na primer šele pred mesecem dni odkrili novo reko. In to z radarjem, ker je prekrita s pragozdom in je torej z letala ni bilo moč fotografirati. Kaj vse še skriva tropski pragozd, pa si lahko samo predstavljamo.

Tak pragozd pa je za navadnega turista tudi Brazilcem sam. Marsikomu bodo ostala v spominu le živahna in pestro barvana oblačila, vitka telesa mulatk. Vendar to nikakor ni prava podoba »carioce« — prebivalca Ria — ali »paulista« meščana Sao Paola. Če hočemo vsaj za malenkost razgrniti ta pragozd, moramo v neposredni stik z ljudmi, se z njimi porazgovoriti.

(Dalje)

KNUT HAMSUN POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župančič OOOOOOOO 36 OOOO

Sedaj se je začelo običajno sušenje rib, in moški so se poslej bolj poredkoma pokazovali na klečeh, delo je bilo prepuščeno materam in deci, tudi Edevartovi mali sestri sta bili zraven. Edevart je bil edini mož za vse nadzorovanje na ladji in na kopnem. Moral bi bil dati jahto ostrgati in na novo prepleskati, pa to je moralo počakati, bilo je nujnejše, posušiti ribe. Nekoga bi bil potreboval, da bi mu kuhal, pa tudi to je moralo iti, kakor je šlo, živel je ob mrzli hrani in kavi in se ni pritoževal zaradi preskrbe. Seveda je nekoliko shujšal v obraz in se ni tako pogostoma smejal, samo, kadar ni šlo drugače, pa mu le ni škodilo, da je bil resnoben mož. Na njem je počivala velika odgovornost, imel je drag tovor v rokah, vse njegovo znanje o sušenju rib je izviralo iz tiste dobe lanskega leta, ko je bil z Avgustom skupaj, niso bile velike izkušnje, a bil je kljub temu dober temelj, in nobene prilike ni izpustil, da se je še kaj več naučil. Nekatero nočno uro je prebedel in še ob nedeljah je hodil na suho in se ogledoval za ribami.

Mrežarji so odpotovali na srečo, ker ni bilo nikakih poročil o slaniških. Vidite, Karolus je zdaj brez skrbi pustil svojo ženo, prebolela je in jedla in spala, pomlad in svetli dnevi so prišli v deželo, denarja se je nateklo v hišo, Ana Marija se je zopet pomladila in bila lepša, dà, stopila je celo k trgovcu Gabrielsenu in si nakupila nekaj gizdave obleke. Hodila je na kleči, pa ne, ker bi ji bilo treba, temveč edino le zato, da je bila tam, kjer so bile druge, in da ne bi bila več čudaška. In poslednje tedne je postala tako lepa, zares mična in dobra, Ana Marija. Druge so govorile z njo, kakor da ni bilo nič, in ona je odgovarjala bistro in točno, dà, prizanesljivo se je smehljala, kadar so drugi zbijali malo debele šale. Tako je bila pač zopet popolnoma zdrava.

Zdaj se je zgodilo nekaj, nič velikega, neka mala reč.

Prišla je na kleči stara ženica, Ragnina babica, in bila je tako stara in tako drobna v obraz in imela je tako majhne roke, pri nji je Ragna odrasla. Stara mati ni bila nič prav sposobna za delo, prejšnje leto je tudi ni bilo zraven, letos pa, ko je bila še starejša, je neko jutro prišla, stala tam in ni zinila besede. Da, dobila je dela, in Edevart jo je postavil še k najlažjemu delu, ki si ga je mogel izmisliti.

Neki dan jo je vprašal: »Zakaj pa ni Ragne na kleči?«

»Nak,« — samo to je odgovorila starka.

»Ali je bolna? Kaj je ni doma?«

»Je, je, doma je.«

Ko zopet ni dobil odgovora, je rekel: »Da, da, saj sem samo mislil, da bi bila tudi lahko z nami drugimi tukaj.«

»Nak,« je rekla starka in odmajala z glavo.

Nemara z Ragno ni bilo vse po pravem, Bog vedi, toda on je imel opravka s svojimi lastnimi važnimi zadevami in je ni več izpraševal.

Naslednji dan je bila nedelja in Edevart je veslal kakor po navadi na obalo, da bi pogledal po ribah. Tedaj je prihajala od selišča proti njemu ženska, prišla je okrog in

okrog zaliva, dolga pot. »Zdi se mi, da je Ragna?« si je mislil, da, gotovo je Ragna! Svoje dni je bil zaljubljen vanjo, bila je najlepša v šoli, in zdaj prihaja. Malo se je zamotil z ribami, da ne bi kar tako stal in strmel vanjo, ko pa je bila dosti blizu, je rekel: »Lej no — ali si res ti, ki se tod sprehajaš?«

O ta mladost — oba sta živo zardela.

Ona je skoraj ves čas obračala obraz proč in tudi ni dosti govorila, toda opazil je, da je zvedela, kako je včeraj po nji vpraševal. Ker sta bila oba tako v zadregi in jima ni prišlo nič na misel, jo je nena doma iz nekake mornarske bahavosti povabil, naj stopi z njim na ladjo. »Lahko bi nama skuhala malo kave,« je rekel. — Branila se je. Ne, češ, da se je šla sprehajat samo, ker je nedelja, sicer pa da ni niti pošteno opravljena. — Debelo jo je pogledal: ali je ob pamet, mar ni dosti dobro opravljena? — »Nak,« je rekla. — Njemu se je pač posvetilo, zakaj se brani, in rekel je potihem, da je pri njem na ladji res vse narobe, da danes še niti kave ni dobil. — To je učinkovalo, najbrže se ji je zasmilil, in rekla je: »Ne, ti ubogi revež — da, če je tako —«

Veslal je z njo do ladje. Bila je malo neokretna, ko je plezala po lestvi, ki je nihala sem in tja, nazadnje je le prišla na palubo in čakala, da je Edevart pripel čoln. Pokazal ji je kuhinjo in se pripravil, da bi zakuril. »To bi morala prav za prav jaz,« je rekla in se je poskusila šaliti, sedla je na lesen zaboj in pustila, da je nalagal.

Da, videl je izpremembo na nji, saj se tudi ni bilo mogoče motiti. Najbolj žalostno je bilo, da je postal njen lep, drobn obraz tako tuj in oster, ah, tako hudo zdelan!

»Da, zdaj moraš pa mleti,« je rekel in ji dal mlinček. »Pri tem sem najbolj neroden.«

Tedaj se je zasmejala. Premislite, smejati se more! Pogledal jo je: o, da, to je nekoliko spominjalo njenih smejočih se oči iz prejšnjih časov. On ji je hotel še bolj pomagati, da ne bi bila prišla na ladjo kar za prazen nič, in je rekel: »Prav res, kadar meljem, mi pada vselej kava v naročje.«

Tedaj se je še malo zasmejala in mu pokazala, kako mora pritiskati koleno na predalček, da ne more zdrkniti ven; in bil ji je zelo hvaležen za ta pouk in obljubil je, da si bo to zapomnil. Vprašala je, ali ima smetane, pa je ni imel, lahko pa dobi sirupa, če hoče. »Da, hvala!«

Pila sta kavo na palubi in prigrizala preste z maslom. »To je bilo dobro!« je rekla Ragna in je bila hvaležna. Žganje je odklonila.

Dobri zajtrk je oba poživil in bila sta zgovornejša. Toda kljub temu nista bila takšna kakor svoj čas, nikakor ne, nobeden njiju ni bil tak kot prej, prišla sta bila v življenje. On jo je imel rad v šoli in tudi pozneje. A to le ni bilo tako preveč resno, samo otroška zaljubljenost, zdaj sta sedela tu skupaj in njemu je bilo prav za prav kaj malo mar, kaj je ona zadnje čase preživela, hotel je biti samo obziren in ni hotel zasukati pogovora na to.

»Ali nočeš pogledati moje sobe spodaj?« je vprašal.

Njej je bilo prav in šla je z njim. Nevarnosti ni bilo zanjo, Edevarta se ji ni bilo bati, pa tudi zanj ni bilo nevarnosti, takšna, kakršna je bila zdaj, ni mogla nikogar zapeljati.

Sedla je na klop v mali, smešni luknji, ki se je imenovala kabina: v nji je bila viseča postelja, tu miza, peč, tam omara v steni, nič drugega.

»Zdaj bom pa kozarček žganja, pa če ga ti hočeš ali ne,« je rekel Edevart moško in prinesel steklenico in čašo. In res, tudi ona je pila malo milega žganja, in bilo je videti, da ji ne diši slabo. Tako sta govorila še nekaj časa dalje, a nič posebnega. Zakaj neki je prišla, si je mislil. Vprašala je, koliko je ura, in on ji je povedal. Če bi pa še nekaj časa ostala, bi mu lahko skuhala obed, je predlagal ladjar Edevart. Nasmehnila se je in majala z glavo nad tako požrešnostjo in vprašala, ali je že spet lačen. — To ravno ne, pa saj je za kuhno treba nekaj časa. — Kaj bi rad za obed? — Pomorsko hrano: graha, mesa in slanine.

Nenadoma pa, kakor da ne more več vzdržati, in kar bruhne iz nje: »Ne — zdaj mi moraš povedati, kaj naj storim!«

»Kako to?«

»Dà, da sem takšna, kakršno me vidiš,« je odgovorila, »in da sem ostala sama tako.«

Vedel je, da je zdaj prišla do svoje skrivne želje, a izognil se je, da bi kaj več slišal, in je vprašal bedasto: »Kaj pa to pleteš? Ali ne preneseš žganja?«

To jo je prisililo, da je nadaljevala: »On noče nič o tem vedeti, samo smeje se temu,« je rekla.

Ko je Edevart začutil, da se ni mogoče več izmikati, je vprašal: »Kdo je?«

»Saj sam veš, tisti ladjar,« je odgovorila.

»Ladjar? Ne, tega ne vem.«

»Ladjar, od lanskega leta.«

Edevart zamišljen: »On ne more biti.«

»Kako ne? Seveda je on.«

»Pa saj nisi hotela, saj si se otepala, ko sem jaz prišel?«

»Da, pa je le on,« je ponavljala trdovratno.

»Tega ne razumem.«

»Bog te previdi, če pa ni nobeden drug —!«

»Da, da,« je rekel Edevart in se je vdal. »Smeje se temu, praviš?«

»Da, ne verjame. Misli, kakor ti, da ni on.«

»Kje si ga še pozneje srečala?«

»Zdaj sem bila pri njem, letos je zasedran v severnem zalivu in suši ribe.«

»In se temu samo smeje? Da, kaj naj rečem jaz na to?«

»Kako to? Ko je pa on!«

»Kako le moreš tako čenčati! Saj sem vendar videl, kako si se ga otepala.«

Ragna skoraj v joku: »Da, pa bilo je potlej, ko je hotel še enkrat.«

Edevart dolgo nem. »No, tako je,« je rekel.

(Dalje)